

Η περίπτωση της Καλαμάτας πριν και μετά το σεισμό.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα παρουσίαση αναφέρεται σε μια υποδειγματική περίπτωση συνεργασίας φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επιστημονικής κοινότητας στο πεδίο του πολεοδομικού σχεδιασμού. Το γραφείο του πολεοδόμου Γρ. Διαμαντόπουλου ανέλαβε το διάστημα 1980-1985 την εκπόνηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου της πόλης της Καλαμάτας, επιμένοντας σε μια ριζική τομή στο σχεδιασμό της με την κατάργηση μιας κεντρικής οδικής αρτηρίας και του παρακείμενου μικρού σιδηροδρομικού σταθμού και την μετατροπή τους σε πάρκο και ζώνη πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Το πάρκο όχι μόνο σχεδιάστηκε, αλλά και υλοποιήθηκε με ταχύτερους χρόνους για τα ελληνικά δεδομένα. Όμως λίγους μήνες μετά τα εγκαίνια του πάρκου έγινε ο μεγάλος σεισμός του 1986 που ισοπέδωσε την πόλη. Οι μελετητές έσπευσαν από τους πρώτους στην κατεστραμμένη πόλη και σε συνεργασία με την δημοτική αρχή υπέδειξαν τους χώρους τοποθέτησης των προσωρινών καταλυμάτων και βοήθησαν στη διαχείριση της κατάστασης. Στη βάση του προϋπάρχοντος σχεδίου ετοιμάστηκε σε χρόνο ρεκόρ ένα πρόγραμμα ανασυγκρότησης της Καλαμάτας, που χρηματοδοτήθηκε απευθείας από την Ε.Ε. (χωρίς την μεσολάβηση του κεντρικού κράτους). Σε στενή συνεργασία (μελετητική ομάδα και δημοτική αρχή) άντεξαν στις πιέσεις για οικοπεδοποιήσεις και τροποποιήσεις, διατήρησαν το «πάρκο» και με μια συνεχή «κυλιόμενη» διαδικασία προγραμματισμού, σχεδιασμού και σημειακών παρεμβάσεων κατόρθωσαν να υλοποιήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον πολεοδομικό σχεδιασμό και να βάλουν τη σφραγίδα τους στο χώρο. Η πολύχρονη προσπάθεια σχεδιασμού και επανασχεδιασμού της Καλαμάτας έδωσε την ευκαιρία να υλοποιηθούν στην πράξη πολεοδομικά εργαλεία όπως η εισφορά σε γη, η διατήρησης αξιόλογων κτιρίων, να καταρτιστεί αντισεισμικός κανονισμός με έμφαση στα πολεοδομικά δεδομένα, κυρίως όμως έδειξε ότι μόνο με τη στενή συνεργασία τοπικών αρχών και μελετητών μπορούν να επιτευχθούν ανατροπές. Το συνολικό σχέδιο ανασυγκρότησης της Καλαμάτας βραβεύτηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πολεοδόμων και την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Λέξεις κλειδιά: πολεοδομικός σχεδιασμός, τοπική αυτοδιοίκηση, κυλιόμενη πολεοδομία, αντισεισμικός σχεδιασμός